

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شناختنامہ رشتہ
مشاورہ با رویکرد اسلامی

مدرسہ علمیہ عالی نواب

معرفی اجمالی رشته

رشته تخصصی مشاوره با رویکرد اسلامی یک رشته میان‌رشته‌ای است که در آن طلاب ضمن گذراندن دروس عمومی حوزوی، با مجموعه کاملی از دروس روانشناسی و مشاوره آشنا می‌شوند. واحدهای اصلی روانشناسی در این رشته شامل روانشناسی عمومی، روانشناسی رشد، روانشناسی یادگیری، روانشناسی شخصیت، روانشناسی اجتماعی، روانشناسی انگیزش و هیجان، آسیب‌شناسی روانی، بهداشت روانی، روانسنجی، آمار توصیفی و استنباطی، و مکاتب روانشناسی است. در کنار اینها، دروس تخصصی مشاوره مانند نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی، اصول و فنون مشاوره، مشاوره گروهی، کاربرد آزمون‌های روانی، و کارورزی مشاوره نیز ارائه می‌شود.

در این رشته، طلاب با فراگیری دروس تخصصی رشته مشاوره مصوب شورای عالی حوزه علمیه خراسان در کنار دروس عمومی حوزوی و معارف اسلامی آمادگی لازم را برای پژوهش‌های کاربردی و ارائه خدمات مشاوره‌ای کسب می‌کنند.

وجه تمایز اصلی این رشته با روانشناسی محض، تغییر رویکرد آن به سمت روانشناسی مثبت‌گرا و سپس تطبیق آن با مبانی اسلامی است. روانشناسی مثبت‌گرا که توسط مارتین سلیگمن پایه‌گذاری شد، بر مفاهیمی مانند شادکامی، امید، خوشبینی، رضایت از زندگی، تاب‌آوری و توانمندی‌های انسانی تمرکز دارد. در رویکرد اسلامی، این مفاهیم با آموزه‌های دینی پیوند می‌خورند و در چارچوب ارتباط انسان با خداوند و معنای زندگی تفسیر می‌شوند.

نکته مهم این است که اسلام صرفاً یک نظریه مشاوره‌ای نیست، بلکه نظام فکری، عقیدتی و رفتاری جامعی است که چارچوب‌های کلی زندگی انسان سالم را ترسیم کرده است. بنابراین در این رشته، طلاب یاد می‌گیرند چگونه اصول و روش‌های مشاوره را با اهداف، ارزش‌ها و هنجارهای اسلامی سازگار کنند و خدمات مشاوره‌ای مبتنی بر باورهای دینی مراجعان ارائه دهند.

ضرورت تحصیل، بیان اهمیت و فواید

رشته مشاوره از جهت بنیادی دارای اهمیت است چراکه مطالعه سازمان روانی انسان، قانون مندی های حاکم بر ذهن، حالات روحی، احساس و باورهای او از دیر زمان مورد علاقه دانشمندان و مردم بوده است

رشته مشاوره از لحاظ کاربردی به سبب خدمات متنوع آن دارای اهمیت است.

- تلفیق مشاوره با آموزه های اسلامی می تواند باعث پیشگیری بسیاری از اختلالات روانی و مشکلات رفتاری در سطح جوامع اسلامی باشد.

نیاز به مشاوران متخصص با رویکرد اسلامی در جامعه درک می شود، چرا که صرفاً رویکردهای روانشناسی معاصر نمی تواند پاسخگوی نیازهای معنوی و فرهنگی جامعه اسلامی باشد.

- ورود طلاب به این رشته، علاوه بر تربیت مشاورانی متعهد، زمینه تقویت هویت دینی در جامعه اسلامی و همچنین تولید و ارایه نظریات علمی بر پایه دیدگاه اسلامی و مبتنی بر استانداردهای علمی را فراهم می آورد.
چند نکته :

نخست اینکه مشاوره با رویکرد اسلامی پاسخ به یک خلأ عمیق در نظام سلامت روان کشور است. امروزه بسیاری از مراکز مشاوره در کشور بر اساس متون اندیشمندان غربی و بدون بهره گیری از مبانی اسلام به ارائه خدمات می پردازند، در حالی که تجربه نشان داده رویکردهای صرفاً سکولار نمی توانند نیازهای معنوی و فرهنگی جامعه دینی را تأمین کنند. مشاوره اسلامی یک مفهوم خاص دارد که امور اعتقادی، عبادی و مسائل خاص دینی را مورد بررسی قرار می دهد و هر مسئله یا مشکلی که در جامعه مطرح می شود، اسلام برای آنها راه حل دارد.

دوم اینکه از منظر تمدنی، مشاوره اسلامی می تواند به تولید نظریه های بومی در علوم انسانی منجر شود. روانشناسی اسلامی از زیرمجموعه های علوم انسانی است که بعد از مطرح شدن طرح تحول در علوم انسانی شکل گرفت و شکل گیری این علم نیازمند ارائه نظریه های متقن و اصولی است. اسلام صرفاً یک نظریه مشاوره ای نیست، بلکه نظام فکری، عقیدتی و رفتاری جامعی است که چارچوب های کلی زندگی انسان سالم را ترسیم کرده است.

ارتباط این رشته با سایر رشته های تخصصی و شئون طلبگی

این رشته با سایر رشته های تخصصی از جمله فقه، اخلاق و روان شناسی پیوند نزدیکی دارد و می تواند در تکمیل و کاربردی سازی این رشته ها نقش مؤثری ایفا کند.

همچنین در شئون مختلف طلبگی از جمله تبلیغ، امامت جماعت و مشاوره در مراکز حوزوی و مساجد کاربرد دارد و طلاب را برای ایفای این نقش ها آماده می سازد.

امتیازات علمی

این رشته امکان ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلات تکمیلی حوزوی، سطح ۴ و دکتری را فراهم می آورد.

طلاب پس از فراگیری رشته تخصصی مشاوره با رویکرد اسلامی می توانند در رشته های تکمیلی همچون:

مشاوره با گرایش های مختلف، قرآن و علوم روز، مشاوره، رشته های روان شناسی، مدرسی اخلاق اسلامی، اخلاق و تربیت اسلامی، رشته های مرتبط با علوم تربیتی تحصیلات خود را در مقاطع بالاتر ادامه دهند.

فرصت های شغلی و عرصه های طلبگی

- فارغ التحصیلان این رشته آمادگی لازم برای فعالیت در زمینه های مختلف زیر را کسب می کنند:

عرصه مشاوره ای: جذب به عنوان مشاور در کلینک های خدمات مشاوره و روان شناختی، مراکز مشاوره دینی، اخذ پروانه مشاوره خانواده از مرکز وکلا و کارشناسان قوه قضاییه، مشاور تحصیلی، کارشناس تربیتی در مدارس.

عرصه آموزشی: تدریس دروس تخصصی مرتبط با روان شناسی و اخلاق و تربیت اسلامی در مدارس علمیه و دانشگاه ها - برگزاری کارگاه های تخصصی خانواده، ازدواج، فرزند پروری، تعارض زوجین، کودک و نوجوان - امکان ورود به مدارس آموزش و پرورش.

عرصه تبلیغی: با توجه به اینکه دانش پژوهان این رشته، دروس روان شناسی شخصیت و مخاطب شناسی را می آموزند، میتوانند با استفاده از شیوه های اثرگذار در عرصه تبلیغ و مسجد داری موفق باشند.

میزان توانمندی و استعداد مورد نیاز در این رشته

طلاب متقاضی برای تحصیل در این رشته باید دارای ویژگی‌های زیر باشند :

مستعد و علاقه مند به ادامه تحصیل دروس حوزوی و دروس تخصصی مشاوره و روان‌شناسی علاقه‌مندی به کمک به دیگران و حل مسائل و مشکلات آنان و برخورداری از مهارت‌های ارتباطی.

پایبندی به اصول و ارزش‌های اسلامی و تعهد به اخلاق حرفه‌ای

توانایی تلفیق دانش روان‌شناسی با آموزه‌های معتبر اسلامی

و جوه تمایز با سایر رشته‌های مشابه

در این رشته علاوه بر آموزش دروس رشته مشاوره، به ابعاد ناشناخته انسان معاصر که در معارف اسلامی انعکاس یافته، توجه میشود. لذا دانش پژوهان این رشته در انسان‌شناسی متمایز از فارغ التحصیلان رشته‌های مشابه می‌باشند.

فارغ التحصیلان این رشته در مشاوره و درمان به رویکردهای برآمده از دین و فرهنگ اسلامی توجه ویژه ای دارند. همچنین ایشان میتوانند به مهارت تجزیه و تحلیل مکاتب روان‌شناسی معاصر با توجه به دیدگاه اسلام دست یابند.

دانش پژوهان این رشته در زمینه تولید و ارایه پروتکل‌های مشاوره ای بر پایه دیدگاه اسلامی توانمند می‌باشند ، تولید این دستورالعمل‌ها بر پایه استانداردهای علمی دنیا می‌باشد .

اولین و مهم‌ترین وجه تمایز، تفاوت در مبانی انسان‌شناسی است. روان‌شناسی غربی بر پایه رویکردهای علمی و فلسفی غرب شکل گرفته و در آن مفهوم روح و روان به طور مجزا در نظر گرفته نمی‌شود، در حالی که در مبانی اسلام، روح و روان دو مقوله متفاوتاند و اسلام جایگاه معنوی و فلسفی ویژه‌ای برای روح در نظر گرفته است . در روان‌شناسی اسلامی انسان موجودی دوبعدی (جسمانی و روحانی) است که انگیزه‌های او فراتر از نیازهای زیستی صرف می‌باشد .

دومین وجه تمایز در هدف و غایت درمان است. در روانشناسی غربی به گسترش لذت‌گرایی یا برداشتن غم تلاش می‌شود، در صورتی که در روانشناسی اسلامی این که تلاش شود تمام غم انسان‌ها برطرف کرد و انسان را به سمت آرامش برد معنی دقیقی ندارد، چرا که اصلاً آرامش کامل در این دنیا حاصل نمی‌شود، بلکه فقط آسایش حاصل می‌گردد. از نظر اسلامی، روانشناسی باید در خدمت بشر باشد و نباید به رابطه بشر با خدا آسیب بزند.

سومین وجه تمایز در منابع معرفتی است. روانشناسی اسلامی از قرآن، سنت، روانشناسی اسلامی و تحقیقات معتبر استخراج می‌شود. این دانش می‌کوشد تا کلام نقلی (قرآن و سنت) و کلام عقلی اسلام را در قالب روش‌های کاربردی روانشناسی نوین بازتعریف کند و واژگان آسمانی را به معرفت علمی تبدیل نماید.

چهارمین وجه تمایز در نگاه به سلامت روان است. در روانشناسی اسلامی اصولی که ارائه می‌شود بر اساس مبانی دینی است که به فرد در راستای حل و اقدام پیشگیرانه تجویز می‌شود. تکیه به اصول دینی باعث ارتباط بیشتر فرد با خداوند می‌شود و هر اندازه این ارتباط با خداوند محکم‌تر باشد، از ابتلای فرد به اختلال روحی و روانی کاسته می‌شود.

در نهایت، این رشته می‌تواند به **تولید دانش بومی** منجر شود. تجربه موفق بومی‌سازی فلسفه غرب نشان می‌دهد با استدلال عقلانی و منطق می‌توان برخی گزاره‌ها را در چارچوب فرهنگی دینی نیز مورد پذیرش قرار داد. روانشناسی به‌عنوان شاخه‌ای نزدیک به فلسفه، ظرفیت بالایی برای این کار دارد.

فراگیری علوم و مهارت‌هایی برای پیشرفت و اثرگذاری بیشتر

شرکت در کارگاه‌های تخصصی مرتبط با روانشناسی و مشاوره

شرکت در کارگاه‌های پژوهشی مرتبط با روانشناسی اسلامی در جهت تولید علم و نظریات دینی و معنویت محور

شرکت در کارگاه‌های کاربردی و دوره‌های کارورزی و سوپر ویژنی زیر نظر اساتید درمانگر

اساتید پرچستہ

حجت الاسلام داکٹر پسنڈیدہ	حجت الاسلام غلامپور
حجت الاسلام داکٹر مرویان	حجت الاسلام داکٹر جوانشیر
حجت الاسلام داکٹر علوی	حجت الاسلام داکٹر جان بزرگی
حجت الاسلام داکٹر آذربایجانی	

کتاب شاخصی و منابع اصلی

- روانشناسی کاربردی ، ابوالحسن حقانی، انتشارات موسسه امام خمینی ره
- روانشناسی عمومی حمزه گنجی، ویرایش هفتم، انتشارات ساوالان
- اصول روان‌درمانگری و مشاوره با رویکرد اسلامی (مفاهیم، فرآیند و فنون)، مسعود جان‌بزرگی، ناشران: سمت، پژوهشکده حوزه و دانشگاه /
- اصول و ضوابط اخلاقی مشاوره با رویکرد اسلامی، محمدرضا سالاری فر - علی‌احمد پناهی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه /
- نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد اول، خسرو باقری، موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)
- خانواده در نگرش اسلام و روان‌شناسی، محمدرضا سالاری فر، انتشارات سمت /
- روانشناسی در قرآن و حدیث ج ۱ و ۲، محمدصادق شجاعی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه /
- روش فهم عمومی متون دینی با رویکرد روانشناختی، عباس پسنڈیدہ، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی انسان‌شناسی، رجبی، محمود، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
- علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی و تطبیق آن با روان‌شناسی جدید، شکوه السادات بنی جمالی، حسن احدی، دانشگاه علامه طباطبائی /
- علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلام، محمد قنبرزاده، پوران پژوهش /
- بررسی فقهی حقوق خانواده، داکتر سید مصطفی محقق داماد، مرکز نشر علوم اسلامی
- حقوق خانواده، ناصر کاتوزیان، گنج دانش /

سایت ها و نشریات مرتبط

۲- مراکز حوزوی فعال در زمینه روانشناسی و مشاوره اسلامی

ردیف	نام موسسه حوزوی	نام شهر	نام رشته	مقطع تحصیلی
۱	مرکز تخصصی سطح ۳ مشاوره اسلامی برادران	۲۵ شعبه در سراسر کشور	مشاوره اسلامی	سطح ۳
۲	مرکز تخصصی سطح ۳ مشاوره اسلامی خواهران	۵۰ شعبه در سراسر کشور	مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی	سطح ۳
۳	موسسه آموزش عالی امام رضا (ع)	قم	مشاوره خانواده، گرایش ازدواج و خانواده	سطح ۴
۴	موسسه آموزش عالی حوزوی عالم آل محمد (ع)	تهران	مشاوره اسلامی	سطح ۳
۵	موسسه آموزش عالی حوزوی مشکات	تهران	مشاوره اسلامی	سطح ۳
۶	مرکز تخصصی علامه امینی	تبریز	مشاوره اسلامی	سطح ۳
۷	موسسه آموزش عالی حوزوی علامه مجلسی	اصفهان	مشاوره اسلامی با گرایش ازدواج و خانواده	سطح ۴

4

ردیف	نام دانشگاه	شهر	نام رشته	مقطع
۱	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	قم	روانشناسی	دکتری
۲	موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)	قم	روانشناسی	کارشناسی، ارشد و دکتری
۳	جامعه المصطفی مجتمع آموزش عالی علوم انسانی، اسلامی	قم	روانشناسی شخصیت اسلامی، قرآن و علوم با گرایش روانشناسی	کارشناسی، ارشد و دکتری
۴	جامعه المصطفی مجتمع آموزش عالی قرآن و حدیث قم	قم	قرآن و علوم با گرایش روانشناسی	دکتری
۵	جامعه المصطفی مجتمع آموزش عالی بنت الهدی	قم	قرآن و علوم با گرایش روانشناسی و روانشناسی خانواده	دکتری
۶	جامعه المصطفی مجتمع آموزش عالی علوم انسانی، اسلامی	قم	مشاوره خانواده	کارشناسی ارشد و دکتری
۷	جامعه المصطفی مجتمع آموزش عالی علوم انسانی، اسلامی	قم	روانشناسی تربیتی	کارشناسی ارشد
۸	جامعه المصطفی مجتمع آموزش عالی بنت الهدی	قم	مشاوره خانواده	کارشناسی ارشد
۹	جامعه المصطفی مجتمع آموزش عالی بنت الهدی	قم	روانشناسی تربیتی	کارشناسی ارشد
۱۰	جامعه المصطفی، نمایندگی خراسان	مشهد	قرآن و علوم با گرایش روانشناسی	دکتری
۱۱	جامعه المصطفی، نمایندگی خراسان	مشهد	مشاوره خانواده	کارشناسی، ارشد

۳- نشریات فعال در زمینه روانشناسی و مشاوره اسلامی

ردیف	نام نشریه	سال تاسیس	شماره چاپ	تعداد مقاله	دوره انتشار	رتبه علمی	صاحب امتیاز
۱	مطالعات اسلام و روان شناسی	۱۳۸۶	۳۲	۲۳۰	دو فصل نامه	علمی پژوهشی	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲	روان شناسی و دین	۱۳۸۷	۶۳	۴۶۹	فصل نامه	علمی پژوهشی	موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
۳	اسلام و پژوهش های روان شناختی	۱۳۹۴	۱۸	۱۱۶	دو فصل نامه	علمی پژوهشی	موسسه اخلاق و تربیت
۴	مطالعات اسلامی زنان و خانواده	۱۳۹۳	۱۸	۱۱۹	دو فصل نامه	علمی پژوهشی	جامعه الزهرا (س)
۵	پژوهش نامه اسلامی زنان و خانواده	۱۳۸۸	۳۱	۲۲۱	فصل نامه	علمی پژوهشی	جامعه المصطفی العالمیه
۶	دین و سلامت	۱۳۹۱	۲۱	۱۷۰	دو فصل نامه	علمی پژوهشی	دانشگاه علوم پزشکی مازندران
۷	پژوهش در دین و سلامت	۱۳۹۳	۳۶	۳۹۸	فصل نامه	علمی پژوهشی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
۸	سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت	۱۳۹۶	۳۱	۱۱۳۳	فصل نامه	علمی پژوهشی	معاونت فرهنگی و دانشجویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۹	مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی	۱۳۹۴	۲۶	۱۵۶	فصل نامه	علمی پژوهشی	پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
۱۰	تربیت اسلامی	۱۳۸۴	۴۴	۳۳۹	دو فصل نامه	علمی پژوهشی	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۱۱	روانشناسی ارزش های اخلاق اسلامی	۱۳۹۵	۲	۱۲	فصل نامه	علمی پژوهشی	دانشگاه پیام نور
۱۲	پژوهش های روان شناسی اسلامی	۱۳۹۷	۶	۳۶	دو فصل نامه	علمی ترویجی	جامعه المصطفی العالمیه
۱۳	پژوهش نامه روان شناسی اسلامی	۱۳۹۴	۱۷	۱۰۶	دو فصل نامه	علمی ترویجی	پژوهشگاه قرآن و حدیث
۱۴	پژوهش نامه سبک زندگی	۱۳۹۴	۱۵	۸۷	دو فصل نامه	علمی تخصصی	موسسه فرهنگی هنری سبک زندگی آل یاسین

مزایای تحصیل رشته فوق در مدرسه نواب

- **اعتبار علمی:** مدرسه علمیه نواب به عنوان یک مرکز علمی معتبر در حوزه علمیه خراسان، دارای سابقه و اعتبار علمی و تخصصی بالایی می باشد. تحصیل در این مدرسه مبارکه، یک مزیت برای طلاب به حساب می آید.
- **اساتید مجرب و متخصص:** مدرسه نواب از اساتید متخصص در زمینه مشاوره و روانشناسی بهره می برد، این مدرسه علاوه بر زمینه بهره مندی اساتید مشهد پیگیر اساتید مدعو از شهر قم و تهران می باشد. این موضوع در کیفیت آموزشی بسیار موثر است.
- **برنامه آموزشی قوی:** برنامه آموزشی رشته تخصصی مشاوره با رویکرد اسلامی با مشورت و نظر خواهی و حضور اساتید مطرح کشوری تدوین شده است. و این مهم به تربیت متخصصان توانمند در این حوزه کمک می کند.
- **امکانات آموزشی و پژوهشی:** مدرسه نواب از امکانات آموزشی و پژوهشی مناسبی مانند کتابخانه، مرکز رایانه، سالن مطالعه و ... برخوردار است

- پرداخت شهریه و کمک هزینه تحصیلی
- محیط معنوی و تربیتی: حضور طلاب جوان در محیط معنوی و تربیتی مدرسه نواب می تواند اثرات و برکات مثبتی بر رشد طلاب داشته باشد.
- وجه تمایز اصلی مدرسه علمیه نواب در رشته مشاوره با رویکرد اسلامی، رویکرد کنش‌گرایانه آن نسبت به مسائل روز جامعه و نسل جدید است و خاصیت فضای انقلاب اسلامی است. در این مدرسه، طلاب صرفاً به یادگیری تئوری‌های مشاوره اکتفا نمی‌کنند، بلکه می‌آموزند چگونه در میدان واقعی جامعه، با چالش‌های دینی و فرهنگی نسل امروز مواجه شوند و راهکارهای عملی در راستای اهداف انقلاب اسلامی ارائه دهند. این نگاه میدانی و مسئله‌محور، فارغ‌التحصیلان را به مشاورانی تبدیل می‌کند که نه تنها دانش تخصصی دارند، بلکه می‌توانند در بستر واقعی جامعه و در تماس مستقیم با نیازهای نسل جدید، برای نظام اسلامی نقش‌آفرینی مؤثر داشته باشند.

